

Posudek magisterské diplomové práce

Bc. Eva Blažková:

Ekoporadna průmyslově postiženého regionu

(identifikace potřeb, témat, nástrojů a metod ekoporadenství v závislosti na potřebách regionu na příkladu regionu Chomutovska)

Fakulta humanitních studií University Karlovy v Praze

katedra sociální a kulturní ekologie, 2007

Úvod

Ekoporadenství nebo, jak autorka posuzované diplomové práce upřesňuje, aktivní environmentální poradenství, by se v otevřené liberální společnosti, ale i v tržním prostředí racionálně se rozhodujících svobodných jedinců mělo stát jedním ze základních nástrojů aktivní a celoplošné ochrany a utváření životního prostředí. Volbu tématu, jemuž se autorka teoreticky i v praxi dlouhodobě věnuje, je tedy možno označit za společensky aktuální a prospěšnou.

1. Obsahová stránka

Práce je obsahově velmi podrobně a logicky správně, až školsky, rozčleněna; sleduje do průběh výzkumu a metodický postup, ale popisuje místy i cestu, jíž se ubírala a potíže, které autorka musela řešit. Čtenář je tak udržován „v obraze“, na druhé straně opakování některých faktů v různých kontextech může i rušit.

Po seznámení s tématem, hypotézami a metodami následuje teoretická rešeršní část. Zdroje jsou relativně chudé (cizojazyčné jen dva, převzaté ze sítě, leč relevantní a poměrně rozsáhlé – 170 stran), výtěžek v rozlišení základních dvou typů poradenství užitečný. Rozsah poměrně dobře provedeného rozboru ekoporaden je dán jejich úctyhodným počtem: osmnáct je při plošném pokrytí všech krajů České republiky velmi slušný a reprezentativní počet, přes to, že po rozboru výročních zpráv následné dotazníky vyplnilo jen 39 procent respondentů. Následují obecné modely (typologie) ekoporaden a zúžení na Ústecký kraj a jeho popis, region Chomutovska (nebo Jirkovska...) a konečně návrh jeho ekoporadny.

2. Práce s literaturou

Jak již bylo naznačeno, počet knižních titulů základní teoretické literatury je nebohatý, absence cizojazyčného titulu tristní. Daleko bohatší i různorodější výběr představují studie ze zkoumaného kraje, dobře vybrané webové stránky a pochopitelně zmíněný soubor výročních zpráv. Blažková jinak pracuje s literaturou kvalifikovaně, odkazuje na ni možná řidčeji, než by vědecké práci slušelo, ale cituje i interpretuje správně. Poznatky, ale i výsledky vlastních rozborů převypráví nekomplikovanou formou a hlavně cíleně míří k (praktickému) vyvrcholení práce, totiž k návrhu modelu ekoporadny Chomutovska.

3. Formální stránka

Celkem 97 stran normativního vlastního textu práce s veškerým potřebným doprovodným materiálem (podrobný obsah, abstrakt v češtině i v angličtině, členěná bibliografie, přehledný seznam všech grafických vyobrazení – dobře zpracovaných, umístěných i využitých v textu – [3 obrázky, 2 tabulky, 10 grafů], seznamy zkratk a příloh)

Posudek magisterské diplomové práce „Bc. Eva Blažková: Ekoporadna průmyslově postiženého regionu (identifikace potřeb, témat, nástrojů a metod ekoporadenství v závislosti na potřebách regionu na příkladu regionu Chomutovska)“ odpovídá požadavkům na diplomovou práci. Typografická úprava je běžná a účelná, nadstandard úsměvný, leč osvěživý a nikoli samoúčelný představují grafické symboly a charakteristiky jednotlivých ekoporaden. Svazek je jednoduše, ale účelně pro pohodlí čtenáře upraven (citace kurzívou, využití tučného tisku, členění do subkapitol).

Práce se nevyhnula občasným překlepům či spíše nedoklepům („Prostřednictvím ... doplňujícího dotazníkové šetření...“ (str. 8); „Úkolem je zjistit, ...“ (str. 11), častěji se objeví i chybějící mezera za interpunkčním znaménkem nebo znaménko samo: „Mezi hlavní činnosti, kterým se organizace věnuje patří...“ (str. 35)). Více vadí několik mluvnických vychýlení z vazby, stylisticky neobratných „Na druhou otázku je zodpovězeno...“ (str. 9), výjimečně se vyskytnou hrubé chyby: „stupeň přizpůsobení zákazníkovi“ (str. 24); „Hlavní témata, kterými se EPS zabývá, jsou rozděleny...“ (str. 38).

Text je psán jednoduchým, plynným, snadno sledovatelným lineárním slohem, místy v narativní poloze lehce vybočující ze stylu odborného textu; jinak plně vyhovuje, včetně zvládnutí terminologie. Poněkud obtěžuje již zmíněné časté opakování některých faktů i formulací v textu.

4. Celkové hodnocení

Hodnocení práce musí nejprve vyřešit občasné se vyskytující potíže. Je na magisterské úrovni přípustná práce, jejíž vyústění má těžiště nikoli v pozitivní vědě, ať už v podobě empirického výzkumu nebo teoretických analýz a syntéz, ale v praktickém, v rovině vědy „normativním“ návrhu? Domnívám se, ostatně trvale, že obecná odpověď není možná a záleží vždy na charakteru dané diplomové práce.

Tato si klade dvě výzkumné otázky (nikoli hypotézy, což je v pořádku): 1. jaké modely poskytování bezplatného ekoporadenství fungují v České republice; 2. jaký model ekoporadny odpovídá poptávce na Chomutovsku s přihlédnutím k dalším charakteristikám regionu.

Metoda je relevantní částečně: na základě výtahu z teoretické literatury vytváří autorka obecný soubor charakteristik ekoporaden. Analýzou výročních zpráv celkem osmnácti ekoporaden a poradenských organizací a navazujícím dotazníkovým šetřením, kde v obou částech již sleduje teoreticky stanovené ukazatele, získává jakýsi jednotný typový popis poraden a tím i podklady pro typologii ekoporadenství v České republice. Objektivní výběr významných ekoporaden je zajištěn jejich členstvím v celostátní specializované síti STEP. Naznačenou teoretickou slabinou je postup, v němž Blažková odlišuje vztažení individuálního charakteru jednotlivých poraden k jejich regionu, přičemž popis regionu získává z týchž materiálů jako charakteristiku poradny a jen málo jej doplňuje údaji z jiných, externích zdrojů. Tento popis kruhem pak samozřejmě výsledky zkresluje (přesněji řečeno pochopitelně vylepšuje ve prospěch poraden). Charakteristika Ústeckého regionu, jehož potřebám pak má v textu vytvořený model ekoporadny odpovídat, je již brána částečně „z názoru“ (nedokladovaného), zčásti řádně z nezávislých zdrojů, a to v členění, které v podstatě odpovídá třem klasickým pilířům udržitelného rozvoje – podstatné socioekonomické charakteristiky, podrobnější popis stavu životního prostředí, a konečně současné podmínky pro environmentální vzdělávání a osvětu v kraji. Rovněž výzkum poradenských potřeb Chomutovska je proveden metodologicky korektně s využitím standardizovaného dotazníku. Ve výzkumech jsou vhodně kombinovány uzavřené, polozavřené a otevřené otázky.

Distinktivní rys mezi poskytnutím informace a poradenstvím je vcelku správně vystižen větou „Poradenství se odlišuje od pouhého poskytnutí informace mírou angažovanosti poradce.“ (str. 13), vhodnější by snad bylo mluvit o „přiznané angažovanosti“. Tento drobný nedostatek je však odstraněn následujícím rozbořením dvou podrobných definic ekoporadenství s důrazem na vědomé jednání poradny a následně i žádoucí vědomé jednání a chování klienta.

Posudek magisterské diplomové práce „Bc. Eva Blažková: Ekoporadna průmyslově postiženého regionu (identifikace potřeb, témat, nástrojů a metod ekoporadenství v závislosti na potřebách regionu na příkladu regionu Chomutovska)“

Rozbor vztahu ekologický – environmentální v kontextu poradenství je stručný a věcně správný, stejně tak v této práci asi ve stručnosti nezbytný popis strategie trvale udržitelného rozvoje. Naopak nový, zajímavý a přínosný je stručný, ale hutný výtah z historie ekoporadenství.

V rozboru i návrhu ekoporadny Blažková náležitě vylišuje nástroje poradny a typologie cílových skupin a témat.

Největším přínosem práce je tedy realizační (nebo řekněme „předrealizační“) rovina. Mám tím na mysli dvě hladiny. Ve vyšší jde o typologii ekoporadenství a ekoporaden a implicitě i explicitě vlastně i o určitou normativitu v podobě ne/přiznaného angažmá, již ve jménu celospolečenského, veřejného zájmu mohou nebo mají poradny vyvíjet. Tento problém mohl být v teoretické rovině rozvinut mnohem širěji a hlavně hlouběji. Autorka se spokojí spíše s konstatováním statu quo v České republice. Samotný popis i typologie však mají podle mého názoru svou nepopiratelnou hodnotu.

Ve druhé hladině „se dobré zboží chválí samo“. Eva Blažková je již ve svém domovském prostředí poměrně významnou a známou osobností a její zkušenost se do modelu ekoporadny nemohla kladně nepromítnout.

O teoretický přínos tedy předložená diplomová práce neusilovala, neobsahuje však zásadní metodologické a věcné chyby (až na výše uvedené výhrady). To mne **opravňuje k navržení práce k obhajobě**. Naopak užitná hodnota práce je vysoká. Vzhledem k tomuto určitému rozporu, v němž přece jen převažuje akademický kontext, navrhuji **nižší hodnocení dobře nebo i velmi dobře (mezi 9 až 10 body)**, dokáže-li diplomantka sporné body a přínos v akademické diskusi obhájit.

Praha 12. ledna 2008

PhDr. Ivan Rynda